ხვალ გამარჯვების დღე!

მოგილოცავთ დღესასწაულს, მეგობრებო!

პლაკატი გ. იაშვილისა.

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის
საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გამოცემის 45-ე წელი. № 107 (13228) | შაბათი, 8 მაისი, 1965 წ. | ფასი 2 კაპ.

პარადი წითელ მოედანზე გამარჯვების დღეს

9 მაისს, გამარჯვების დღეს, მოსკოვში, წითელ მოედანზე გაიმართება მოსკოვის გარნიზონის ჯარების პარადი. პარადს მიიღებს თავდაცვის მინისტრი საბჭოთა კავშირის მარშალი რ. ი. მალინოვსკი.

პარადი დაიწყება დილის 10 საათზე. (საკდესი).

გულითადი მილოცვა

გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველ მდივანს, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარეს ამხანაგ ვალტერ ულბრიხტს, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს ამხანაგ ვილი შტოფს, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის სახალხო პალატის თავმჯდომარეს ამხანაგ იოჰანეს დიქმანს, დემოკრატიული გერმანიის ეროვნული ფრონტის ეროვნული საბჭოს თავმჯდომარეს ამხანაგ ერიხ კორენსს

ბერლინი

ძვირფასო ამხანაგებო!

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭო საბჭოთა ხალხის სახელით გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის შრომელებსა და პირადად თქვენ ძმურად მოგესალმებიან და გულითადად მოგიოლოცავენ ჰიტლერული ფაშიზმისაგან გერმანელი ხალხის განთავისუფლების 20 წლისთავს. ჰიტლერული გერმანიის განადგურებასა და ფაშიზმისაგან ევროპის ხალხთა განთავისუფლებას თვალსაჩინო ადგილი უჭირავს მსოფლიო ისტორიაში. საბჭოთა და სხვა თავისუფლებისმოყვარე ხალხების გმირულმა ბრძოლამ ჩაფუშა იმპერიალისტური რეაქციის ცდა შეეჩერებინა კაცობრიობის პროგრესი და დაედგა მისთვის ფაშისტური მონობის უღელი.

განვლილი ოცი წლის მანძილზე გერმანიის მიწაწყალზე მოხდა დიდი ისტორიული ცვლილებანი: შეიქმნა და ვითარდება გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკა — მშვიდობისა და დემოკრატიის სახელმწიფო. გერმანიის დემოკრატიულმა რესპუბლიკამ განსაკრიალა პოტსდამის შეთანხმებათა მაღალი პრინციპები და თავის ეროვნულ ამოცანად გამოაცხადა ბრძოლა მშვიდობის პოლიტიკის დამკვიდრებისათვის. თავისი აქტიური მშვიდობისმოყვარული პოლიტიკით გერმანელ მშრომელთა სახელმწიფომ მოიპოვა მაღალი საერთაშორისო ავტორიტეტი და მსოფლიოს ყველა პროგრესული ადამიანის პატივისცემა.

საბჭოთა ადამიანები მხურვალედ მიესალმებიან თანამედროვე გერმანელი ამხანაგების წარმატებებს სოციალიზმის მშენებლობაში. ეს წარმატებები მოპოვებულია გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიისა და მისი ცენტრალური კომიტეტის ხელმძღვანელობით, დემოკრატიული გერმანიის ეროვნული ფრონტის ყველა დემოკრატიული პარტიისა და ორგანიზაციის აქტიური მონაწილეობით. გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მშრომელები სამართლიანად ამაყობენ იმით, რომ მათი რესპუბლიკის ეკონომიური მიღწევები თვალსაჩინო როლს ასრულებენ მშვიდობიან ეკონომიურ შეჯიბრებაში კაპიტალიზმზე სოციალიზმის გამარჯვების უზრუნველყოფაში.

ჩვენს სახელმწიფოებს შორის წარმატებით ვითარდება და მტკიცდება ძმური ურთიერთობა, რომელსაც საფუძვლად უდევს მეგობრობის, ურთიერთდახმარებისა და თანამშრომლობის ხელშეკრულება. ჩვენი მეგობრისა და მოკავშირის — გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის, მისი სახელმწიფო საზღვრების ყოველი ხელყოფა გაერთიანებულ გამანადგურებელ წინააღმდეგობას წააწყდება.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტები, საბჭოთა ხალხი დიდად აფასებენ გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიის ისტორიულ წვლილს საერთაშორისო კომუნისტური და მუშათა მოძრაობის ერთიანობისათვის, მშვიდობისა და სოციალიზმის ძალების შემდგომი განმტკიცებისათვის ბრძოლაში.

ეროვნული დღესასწაულის დღეს ვუსურვებთ მუშებს, გლეხებს, ინტელიგენციას, გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოსა და მთავრობას, ყველა დემოკრატიულ პარტიასა და ორგანიზაციას ახალ წარმატებებს სოციალიზმის მშენებლობაში, მშვიდობისა და ევროპის უშიშროების განმტკიცებისათვის ბრძოლაში.

გაუმარჯოს სოციალისტური გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკას!

გაუმარჯოს და იყვავდეს საბჭოთა კავშირ-გერმანიის მეგობრობა!

ლ. ბრეჟნევი,
სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი

ა. მიკოიანი,
სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე

ა. კოსიგინი,
სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე

მოსკოვი, კრემლი. 1965 წლის 7 მაისი.

საბჭოთა დელეგაცია ეწვია ვ. ულბრიხტსა და ვ. შტოფს

ბერლინი, 7 მაისი. (საკდესი). საბჭოთა კავშირის პარტიისა და მთავრობის დელეგაცია, რომელსაც მეთაურობს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრი, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ა. ნ. კოსიგინი, გუშინ საღამოს ეწვია გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველ მდივანს, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარე ვ. ულბრიხტს და გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს ვ. შტოფს.

გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოში ვიზიტით იყვნენ ავრეთვე უცხოელთის სხვა დელეგაციები, რომლებიც გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ჩამოვიდნენ ფაშიზმისაგან გერმანელი ხალხის განთავისუფლების მე-20 წლისთავის ზეიმზე.

ძეგლები გვირგვინებით შეამკეს

ბერლინი, 7 მაისი. საკდესის კორესპონდენტი ვ. სელიავერსტოვი იუწყება: დღეს დილით გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის დედაქალაქის მრავალი ათასი მშრომელი გაემართა ღირსსახსოვარი ადგილებისაკენ.

ფრიდრიხსფელდე. აქ დადგმულია გერმანიის მუშათა მოძრაობის გამოჩენილი მოღვაწეთა ძეგლი. ოქროსფერ საფლავის ქვებზე წარწერებია: კარლ ლიბკნეხტი, როზა ლუქსემბურგი, ერნსტ ტელმანი, ვილჰელმ პიკ...

აქ მოვიდნენ გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარე ვ. ულბრიხტი, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ვ. შტოფი და რესპუბლიკის სხვა ხელმძღვანელი მოღვაწეები, გერმანიის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი მ. რაიმანი, საბჭოთა კავშირის პარტიისა და მთავრობის დელეგაცია სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრის, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის ა. ნ. კოსიგინის მეთაურობით, პოლონეთის, ჩეხოსლოვაკიის, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის, ბულგარეთის, უნგრეთის, რუმინეთის, მონღოლეთის სახალხო რესპუბლიკის, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის, ვიეტნამის დემოკრატიული რესპუბლიკის, იუგოსლავიის პარტიათა და მთავრობათა დელეგაციები, მთელ რიგ სხვა სახელმწიფოთა მთავრობების დელეგაციები, საზღვარგარეთის კომუნისტურ პარტიათა დელეგაციები, მათ შორის ესპანელის კომპარტიის დელეგაცია გენერალური მდივნის ლ. ლონგოს მეთაურობით, საფრანგეთის კომპარტიის დელეგაცია პოლიტბიუროს წევრის ვ. დიუკლოს მეთაურობით.

საზეიმო სამგლოვიარო მელოდიის ხმებზე ძეგლს ამკობენ მრავალი გვირგვინით. მათ შორის არის გვირგვინი საბჭოთა კავშირის პარტიისა და მთავრობის დელეგაციისაგან.

შემდეგ მანქანათა კორტეჟი მიდის ტრეპტოვ-პარკისაკენ, სადაც აღმართულია დიდებული მონუმენტი იმ საბჭოთა მეომრების პატივსაცემად, რომლებიც დაიღუპნენ ჰიტლერული არმიის წინააღმდეგ ბრძოლებში...

ნელა მიდის ძეგლისაკენ გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ეროვნული სახალხო არმიის მეომართა კოლონა. მეომრებს სათუთად მიაქვთ ალისფერი ლენტებით შემკული გვირგვინები. მათ პირველ რიგში მიაქვვიანან ვ. ულბრიხტი, ა. ნ. კოსიგინი, ი. ცირანკევიჩი, ვ. შტოფი, ვ. ხონეკერი, ე. სამბუ, ლ. ლონგო, ჟ. დიუკლო, ე. კორენსი, ი. დიმანი.

საბჭოთა კავშირის პარტიისა და მთავრობის დელეგაციის სახელით მოტანილი გვირგვინის წითელ ლენტზე წარწერილია: „სამარადისო დიდება საბჭოთა მეომრებს, რომლებიც დაიღუპნენ ფაშიზმისაგან კაცობრიობის განთავისუფლებისათვის ბრძოლებში!“

ყველნი პროლეტარიატის ჰიმნი „ინტერნაციონალი“.

საკატიო ჯილდოები

დიდი სამამულო ომის წლებში გერმანელ ფაშისტ დამპყრობთა წინააღმდეგ ბრძოლის ფრონტებზე საარმლობის საბრძოლო დავალებათა სანიმუშოდ შესრულებისათვის და ამასთან მამაცობისა და გმირობის გამოჩენისათვის სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა საბჭოთა კავშირის გმირის წოდება მიანიჭა სიკვდილის შემდეგ: უმცროს ლეიტენანტ მიხეილ ალექსის-ძე ბორისოვს, სერჟანტ მარიამ სერგის ასულ ბოროვიჩენკოს, პოლკოვნიკ ვლადიმერ ბუზინის-ძე ბორსოიევს, უფროს სერჟანტ ანტონ ეკვთიმეს-ძე ბუიუკლის, არმიის გენერალ ნიკოლოზ თევდორეს-ძე ვატუტინს, უფროს ლეიტენანტ ალიხან ანდრიას-ძე გაგკაევს, ლეიტენანტ ალექსანდრე ივანეს-ძე გრიდინსკის, რიგითს ჯარისკაცს ვიქტორ ეგორის-ძე ერშოვს, ლეიტენანტ ანდრია მიტროფანეს-ძე კიეკეკოვს, გენერალ-მაიორ სპირ რახმოვს, ლეიტენანტ ვიქტორ მიხეილის-ძე უსოვს, უფროს სერჟანტ ნემატულ ხაკიმოვს და უფროს სერჟანტ თევდორე ალექსის-ძე ხარჩენკოს.

დიდი სამამულო ომის წლებში გერმანელ ფაშისტ დამპყრობთა წინააღმდეგ ბრძოლის ფრონტებზე საარმლობის საბრძოლო დავალებათა სანიმუშოდ შესრულებისათვის და ამასთან მამაცობისა და გმირობის გამოჩენისათვის სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა საბჭოთა კავშირის გმირის წოდება მიანიჭა ალ ლენინის ორდენი და მედალი „ოქროს ვარკვლავი“ გადასცა: თადარიგის პოდპოლკოვნიკს ნაზირ ტიტუს-ძე კონუკოევს, თადარიგის პოდპოლკოვნიკს ირინე ნიკოლოზის ასულ ლეგჩენკოს, თადარიგის სერჟანტს თევდორე მათეს-ძე ოხლოპკოვს, თადარიგის უფროს ლეიტენანტს ანა ალექსანდრეს ასულ ტიმოფეევას (ეგოროვას) და თადარიგის კაპიტანს ალექსანდრე პავლეს-ძე ფროლოვს. (საკდესი).

ბრძანებულება

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა

„1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გამარჯვების ოცი წლის“ საიუბილეო მედლის დანესების შესახებ

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმი ადგენს:

1. 1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში ფაშისტურ გერმანიაზე გამარჯვების 20 წლისთავის აღსანიშნავად დაწესდეს საიუბილეო მედალი „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გამარჯვების ოცი წელი“.

2. დამტკიცდეს დებულება „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გამარჯვების ოცი წლის“ საიუბილეო მედლის შესახებ.

3. დამტკიცდეს „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გამარჯვების ოცი წლის“ საიუბილეო მედლის აღწერილობა.

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს
პრეზიდიუმის თავმჯდომარე
ა. მიკოიანი

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს
პრეზიდიუმის მდივანი
მ. გიორგაძე

მოსკოვი, კრემლი. 1965 წლის 7 მაისი.

დებულება „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გამარჯვების ოცი წლის“ საიუბილეო მედლის შესახებ

1. **საიუბილეო** მედლით „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გამარჯვების ოცი წელი“ დაჯილდოვდებიან:

ყველა სამხედრო მოსამსახურე და თავისუფლად დაქირავებული შემადგენლობის პირები, რომლებიც სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების რიგებში მონაწილეობდნენ 1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში, დიდი სამამულო ომის პარტიზანები, სსრ კავშირის შეიარაღებული ძალების მთელი პირადი შემადგენლობა, აგრეთვე სხვა პირები, რომლებიც დაჯილდოებული არიან ომედლით „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გერმანიაზე გამარჯვებისათვის“.

2. „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გამარჯვების ოცი წლის“ საიუბილეო მედალს გადასცემენ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის სახელით:

სამხედრო მოსამსახურეებს — ჯარის ნაწილების, შენაერთების მეთაურები და დაწესებულებების უფროსები;

სსრ კავშირის შეიარაღებულ ძალებში ნამსახურ პირებს — რესპუბლიკური, სამხარეო, საოლქო, საოკრუგო, საქალაქო და რაიონული სამხედრო კომისარიატები დაჯილდოებულთა საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით;

ყოფილ პარტიზანებს, აგრეთვე იმ პირებს, რომლებიც დაჯილდოებული არიან მედლით „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გერმანიაზე გამარჯვებისათვის“, — მოკავშირე და ავტონომიური რესპუბლიკების უმაღლესი საბჭოების პრეზიდიუმები, შრომელთა დეპუტატების სამხარეო, საოლქო, საოკრუგო, საქალაქო და რაიონული საბჭოების აღმასკომები.

3. „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გამარჯვების ოცი წლის“ საიუბილეო მედალს დაჯილდოებული ატარებს მკერდის მარცხენა მხარეზე და, თუ აქვს ორდენები და სხვა მედლები, თოვლებს შემდეგ მედლისა „1941-1945 წლების დიდი სამამულო ომში გერმანიაზე გამარჯვებისათვის“.

4. საიუბილეო მედალი „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გამარჯვების ოცი წელი“ დაჯილდოებულის სიკვდილის შემდეგ მოწმობასთან ერთად რჩება მის ოჯახს.

აღწერილობა საიუბილეო მედლის „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გამარჯვების ოცი წელი“

მედალი მრგვალია, თითბრისაგან მზადდება. მედლის წინა მხარეზე გამოსახულია საბჭოთა განმათავისუფლებელი მეომარი ორ გადაჯვარედინებულ დაფნა-მუხის შტოზე და წარწერილია „1945-1965“.

მედლის მეორე მხარეზე წარწერილია წრეხაზით „1941-1945 წლების დიდ სამამულო ომში გამარჯვების ოცი წელი“, მედლის შუაგულში — „XX“ და ვარსკვლავი სხივების ფონზე.

მედლის კიდეს შემოვლებული აქვს ქიმი. გამოსახულება და წარწერები მედალზე ამობურცულია.

მედლის ზომაა 32 მილიმეტრი დიამეტრით.

მედალი ყუნწისა და რგოლის საშუალებით შეერთებულია ხუთკუთხიან ფარფიტასთან, რომელსაც გადაკრული აქვს 24 მილიმეტრი სიგანის აბრეშუმის მუარის ლენტი. ლენტზე ერთმანეთს ენაცვლება სამი — წითელი, მწვანე და შავი ფერის გრძივი ზოლი. შავი ზოლის შემდეგ ლენტის კიდეს შემოვლებული აქვს ვიწრო მწვანე ზოლი.

საბჭოთა კავშირის პარტიისა და მთავრობის დელეგაცია ეწვია ა. ნოვოტნის

პრაღა, 7 მაისი. (საკდესი). საბჭოთა კავშირის პარტიისა და მთავრობის დელეგაცია სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრის, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მდივნის ნ. ვ. პოდგორნის მეთაურობით, რომელიც ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტურ რესპუბლიკაში ჩამოვიდა ზეიმზე ჩეხოსლოვაკიის განთავისუფლების 20 წლისთავის გამო, დღეს პრაღის კრემლში ეწვია ჩეხოსლოვაკიის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველ მდივანს, რესპუბლიკის პრეზიდენტს ანტონინ ნოვოტნის.

გაიმართა მეგობრული საუბარი, რომელშიც მონაწილეობა მიიღეს ჩეხოსლოვაკიის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრმა, ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარემ იოზეფ ლენარტმა, ჩეხოსლოვაკიის კომუნიტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრმა და ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა ირჟი გენდრიხმა და ჩეხოსლოვაკიის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა ვლადიმერ კოუტკემ.

საბჭოთა დელეგაციის მეთაურმა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის, საბჭოთა მთავრობისა და მთელი საბჭოთა ხალხის სახელით ჩეხოსლოვაკიის კომუნისტური პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს, ჩეხოსლოვაკიის სოციალისტური რესპუბლიკის მთავრობასა და მთელ ჩეხოსლოვაკიელ ხალხს გულითადად მიულოცა ჩეხოსლოვაკიის განთავისუფლების 20 წლისთავის ეროვნული დღესასწაული.

ამხ. ა. ნოვოტნიმ გულთბილი მადლობა გადაიხადა მილოცვისათვის. მან აღნიშნა, რომ დიდი ეროვნული დღესასწაულის დღეებში ჩეხოსლოვაკიელი ხალხი კვლავ გამოხატავს მომძე საბჭოთა ხალხისადმი მეგობრობის გულწრფელ გრძნობებს. ჩვენ, თქვა მან, ამ ორი ათწლეულის განმავლობაში მხარდამხარ მივდიოდით და კვლავაც ერთად ვივლით ჩვენი საერთო მიზნისაკენ.

მეგობრული ვიზიტით სსრ კავშირში

მოსკოვი, 7 მაისი. (საკდესი). სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მოწვევით დღეს მოსკოვში მეგობრული ვიზიტით ჩამოვიდა ბულგარეთის სახალხო რესპუბლიკის სახალხო კრების პრეზიდიუმის თავმჯდომარე გიორგი ტრაიკოვი.

ბულგარეთის სახალხო რესპუბლიკისა და სსრ კავშირის სახელმწიფო ალმებით მორთულ ვნუკოვის აეროდრომზე ძვირფას სტუმარს შეხვდნენ ამხანაგები ა. ი. მიკოიანი, კ. ტ. მაზუროვი, ი. ვ. ანდროპოვი და სხვა საბჭოთა პარტიული და სახელმწიფო მოღვაწეები, მოსკოვის მშრომელთა მრავალი წარმომადგენელი.

გაერთიანების დღესასწაულის აღსანიშნავად

ბერლინი, 7 მაისი. (საკ.დეს). დღეს ბერლინის ერთ-ერთ უდიდეს დარბაზში გიმართა საზეიმო სხდომა, რომელიც მიეძღვნა ფაშიზმისაგან გერმანელი ხალხის განთავისუფლების 20 წლისთავს. სხდომის პრეზიდიუმში არიან გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარე ვ. ულბრიხტი, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ვ. შტოფი, გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრები, სახალხო პალატის პრეზიდიუმის თავმჯდომარე პროფესორი ი. დიკმანი, დემოკრატიული გერმანიის ეროვნული ფრონტის ეროვნული საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე პროფესორი ე. კორნეი, ყველა დემოკრატიული პარტიის ხელმძღვანელები.

სხდომას ესწრებიან საზღვარგარეთელი სტუმრები, რომლებიც გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ჩამოვიდნენ სახელოვანი 20 წლისთავის დღესასწაულზე, მათ შორის საბჭოთა კავშირის პარტიისა და მთავრობის დელეგაცია, რომელსაც მეთაურობს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პრეზიდიუმის წევრი, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ა. ნ. კოსიგინი, პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკის, ჩეხოსლოვაკიის, უნგრეთის, ბულგარეთის, რუმინეთის, იუგოსლავიის, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის, მონღოლეთის სახალხო რესპუბლიკის, კორეის სახალხო-დემოკრატიული რესპუბლიკის, ვიეტნამის დემოკრატიული რესპუბლიკის დელეგაციები, არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკის მთავრობის დელეგაცია, სამხრეთ ვიეტნამის განთავისუფლების ეროვნული ფრონტის ცენტრალური კომიტეტის დელეგაცია, იტალიის, საფრანგეთის, საბერძნეთის, დასავლეთ გერმანიის, ფინეთის, ნორვეგიის, ესპანეთის, თურქეთის, ირანისა და სხვა ქვეყნების მომძე პარტიათა დელეგაციები.

სხდომა გახსნა დემოკრატიული გერმანიის ეროვნული ფრონტის ეროვნული საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ პროფესორმა ე. კორნეიმ.

შეკრებილთა წინაშე ვრცელი სიტყვა წარმოთქვა გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს წევრმა, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ ვ. შტოფმა.

მისასალმებელი სიტყვა წარმოთქვა საბჭოთა კავშირის პარტიისა და მთავრობის დელეგაციის მეთაურმა ა. ნ. კოსიგინმა.

თავისი სიტყვის დასასრულს ა. ნ. კოსიგინმა წაიკითხა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს მისალმება.

ვ. შტოფისა და ა. ნ. კოსიგინის სიტყვები შეკრებილებმა დიდი ყურადღებით მოისმინეს. სიტყვების დროს არაერთხელ გაისმა მქუხარე ტაში.

საბჭოთა კავშირისა და გერმანიის ხალხთა მეგობრობის, საბჭოთა კავშირისა და გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მუშათა კლასის პარტიათა ძმობის ნიშნად ა. ნ. კოსიგინმა საზეიმო გითარებაში გადასცა ვ. ულბრიხტსა და ვ. შტოფს მარქსისა და ლენინის ქანდაკები.

ვ. ულბრიხტმა მოკლე საპასუხო სიტყვაში ხაზგასმით აღნიშნა, რომ წარმატებები, რომლებიც ოცი წლის განმავლობაში მოიპოვეს გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მშრომელებმა, შესაძლებელი გახდა საბჭოთა ხალხის უანგარო, ძმური დახმარების მეოხებით.

ამხანაგ ვ. შტოფის სიტყვა

ევროპისა და მთელი მსოფლიოს ხალხებთან ერთად, ამბობს ვილი შტოფი, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მოსახლეობა და დასავლეთ გერმანიის მშვიდობისმოყვარე ადამიანები დღესასწაულობენ 8 მაისს. ამ დღეს ჩვენს ხალხს მოუტანა განთავისუფლება ჰიტლერული ფაშიზმისაგან. ხუსენად 20 წლის წინათ დამთავრდა ყველაზე სასტიკი და სისხლისმღვრელი ომი მსოფლიო ისტორიაში. ამ ომში გერმანიის მტაცებლურმა იმპერიალიზმმა წარმოუდგენელი ტანჯვა მოაყენა თავს კაცობრიობას. 1945 წლის 8 მაისს ოფიციალურად გაფორმდა გერმანიის იმპერიალიზმის დამარცხება. ამით გერმანიის ისტორიაში დადგა შემობრუნების მომენტი.

საბჭოთა ხალხია და მისი სახელოვანი არმიის, აგრეთვე ანტიჰიტლერული კოალიციის ხალხთა გმრეული და თავდადებული ბრძოლის შეოხებით გერმანელი ხალხი და მთელი კაცობრიობა 1945 წელს განთავისუფლდნენ ნაცისტური ფაშიზმის ჭირისაგან. გერმანელმა კომუნისტებმა და ანტიფაშისტებმა შესწირეს სიცოცხლე ჰიტლერული რეჟიმის წინააღმდეგ ბრძოლას. დღეს პატივს ვცემთ მათს ხსოვნას და დიდ მადლობას ვუძღვნით იმათ, ვინც გამარჯვებამდე მიიყვანა ბრძოლა თავიანთი ეროვნული თავისუფლებისათვის, სამართლიანობისა და პუმანურობისათვის.

გერმანიის იმპერიალიზმის ისტორიულად კანონზომიერი და გარდაუვალი დამარცხების შემდეგ ევროპის ხალხები მოელოდნენ, რომ გერმანელი ხალხი მოსპობდა ფაშიზმისა და მილიტარიზმის ფესვებს, ბოლოს მოუღებდა გერმანელ იმპერიალისტთა ოსამბრიე ბარბაროსობას, გერმანიაში შექმნილი ნამდვილ დემოკრატიას და ამით შეტანდა წვლილს ევროპის სტაბილურ და მტკიცე მშვიდობიან წესრიგში. ანტიჰიტლერული კოალიციის ეს მოთხოვნები მთლიანად და სავსებით შეესაბამებოდა გერმანელი ხალხის ეროვნულ ინტერესებს, გერმანიის იმპერიალიზმის მიერ დაწყებული ორი მსოფლიო ომის გაკვეთილებს.

1945 წლის 8 მაისს ევროპისა და მთელი მსოფლიოს ხალხებმა ფიცი დადეს, რომ აღარასოდეს არ უნდა დაიწყოს ომი გერმანიის ტერიტორიიდან. გერმანიაში სამუდამოდ უნდა აღმოიფხვრას დაპყრობის იმპერიალისტური წყურვილი, სიძულვილი სხვა ხალხებისადმი, აგრესია და შოვინიზმი. გერმანელი ხალხის დიადმა ჰუმანისტურმა ტრადიციებმა უნდა გაიმარჯვოს, ბოლოს და ბოლოს, და თავიის კვლავ დატოვოს მის ეროვნულ იერზე.

სწორედ იმიტომ, რომ დღეს დასავლეთ გერმანიაში კვლავ ამოქმედდნენ ისტორიის ფალსიფიკატორები, რომლებსაც სურთ დავიწყებას მისცეს გერმანიის მსხვილი ბურჟუაზიისა და მისი ფაშისტური და სამხედრო დიქტატურის სასტიკი ტირანიის შედეგები, ჩვენ ბოლოს ვღებთ მათ, ვფიქრობ, ნებას ... ეროვნული ფრონტის ... ...

ამხანაგ ა. ნ. კოსიგინის სიტყვის დასასრული

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საბჭოთა ხალხს კარგად ახსოვს წარსული ომის გაკვეთილები და დიდ უურადღებას უთმობს თავისი ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის განმტკიცებას. შეიძლება დარწმუნებული ვიყოთ, რომ აგრესორი მოუმზადებელს ვეღარ მოუსწრებს ჩვენს ქვეყანას. ჩვენი არმია მზვდობის არმიაა. მისი მიზანია დაიცვას საბჭოთა ადამიანის სოციალისტური მონაპოვრები, დაიცვას ჩვენი მეგობრებისა და მოკავშირეების უსაფრთხოება. იმისათვის, რომ საჭიროების შემთხვევაში ჩვენს შეიარაღებულ ძალებს შეეძლოთ შეასრულონ თავისი მისია, ისინი აღმურვილი არიან ყველაზე თანამედროვე სახეობათა იარაღით. ჩვენ ყველაფერი გვაქვს აგრესიის უკუსაგდებად. საბჭოთა შეიარაღებულ ძალებს მეთაურობენ სანდალი, რომლებიც სრულყოფილად ფლობენ სამხედრო ხელოვნებას.

საბჭოთა კავშირის შეიარაღებული ძალები, ისევე როგორც გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ეროვნული სახალხო არმია, შედგენ ვარშავის ხელშეკრულების მოაზოლელ სოციალისტური ქვეყნების არმიების თანამეგობრობაში. ჩვენი შეიარაღებული ძალების თანამშრომლობის, ერთობლივი მოქმედებისათვის მათი მზაღყოფნის სიმბოლოა სამხედრო პარადი, რომელიც ხვალ აქ, ბერლინში გაიმართება. ამ პარადში ეროვნულ სახალხო არმიასთან ერთად მონაწილეობას მიიღებენ საბჭოთა არმიის ქვედანაყოფები. საბჭოთა ჯარები სოციალისტურ გერმანიაში იმყოფებიან როგორც მოკავშირე სახელმწიფოს არმია, რომელიც ასრულებს შესაძლო აგრესიისაგან მშვიდობის საქმისა და მთელი სოციალისტური თანამეგობრობის დაცვის ინტერნაციონალურ მოვალეობას.

ამას იმიტომ ვამბობთ, რომ ყველამ როდი შეიგნო მეორე მსოფლიო ომის გაკვეთილები. ზოგიერთს ფაშისტური გერმანიის უსიტყვო კაპიტულაცია სურს მიიჩნიოს მხოლოდ და მხოლოდ არასასამოვნო ეპიზოდად, რომელიც შეიძლება ამოიშალოს ისტორიიდან. დასავლეთგერმანული მილიტარისტები და რევანშისტები — სწორედ ისინი შყავს მხედველობაში — არა მარტო ოცნებობენ წინა ომის შედეგების რევიზიაზე. ამ მიზანს ემსახურება ბონის სახელმწიფოს მთელი პოლიტიკა, ამისათვის ეპატიჟებიან ისინი აქეთურ იარაღს.

შეიძლებოდა კი, რომ ევროპაში სულ სხვა ვითარება ყოფილიყო, დასავლეთის სახელმწიფოებს და უწინარეს ყოვლისა ამერიკის შეერთებულ შტატებს რომ შეესრულებინათ თავიანთი ვალდებულებანი გერმანიის დემოკრატიზაციისა და დემილიტარიზაციის შესახებ პოტსდამის შეთანხმებათა შესაბამისად. მაგრამ შეერთებულმა შტატებმა და მათმა მოკავშირეებმა არათუ არ გააკეთეს ეს, არამედ შეუთანხმდნენ კიდევაც თავიანთ გუშინდელ მტრებს და ყველა მშვიდობისმოყვარე ხალხს მტრებს — დასავლეთგერმანელ მილიტარისტებს. დასავლეთის სახელმწიფოებმა მიიღეს შესაძლებლობა დასავლეთ გერმანიის სამხედრო-ეკონომიური პოტენციალი გამოიყენებინათ სოციალისტური ქვეყნების წინააღმდეგ ბრძოლისათვის. ხოლო დასავლეთ გერმანიის რევანშიზმმა მიიღო შეერთებული შტატების ძლიერი მხარდაჭერა. სწორედ ამან გახადა დასავლეთ გერმანიის რევანშიზმი განსაკუთრებით საშიში.

გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მმართველი წრეები არ ფარავენ, რომ სურთ ხელთ იგდონ დასავლეთი ბერლინი, შთანთქან გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკა. ისინი ყოველი ღონისძიებით ეწინააღმდეგებიან საერთაშორისო დაძაბულობის შენელებას, სახელმწიფოებისა და ხალხების ურთიერთგაგების გაუმჯობესებას. ისინი მოუთმენლად ელოდებიან სხვა სუვერენული სახელმწიფოების საქმეებში, ცდილობენ უკარნახონ მათს მოაკრობებს, ვისთან შეიძლება და ვისთან არ შეიძლება ნორმალური დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარება. აქ, ისევე როგორც მრავალ სხვა შემთხვევაში, მათი ინტერესები მჭიდროდ აოის დაკავშირებული ამერიკის მონოპოლიების ინტერესებთან. რეაქციული ძალების ეს კავშირი მშვიდობისა და პროგრესის საქმისადმი მტრულ პოლიტიკას ახორციელებს. ეს პოლიტიკა არ შეესაბამება დასავლეთ ევროპის ქვეყნების ინტერესებს, იგი ეწინააღმდეგება თვით დასავლეთ გერმანიის ხალხის ინტერესებს.

საბჭოთა კავშირს სულაც არ მიჩნია, რომ დასავლეთ გერმანიაში ყველა გერმანელი უჭერს მხარს რევანშს ოდენ. ჩვენ გვესმის, რომ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მოსახლეობის უმრავლესობას სურს იცხოვროს მშვიდობის პირობებში. მაგრამ მარტო ეს სურვილი საკმარისი არ არის. მშვიდობისათვის ბრძოლის საკითხებში არ შეიძლება პასიური პოზიციის დაკავება. და ის, ვინც დასავლეთ გერმანიაში დღეს გულგრილად შეჰყურებს რევანშისტებისა და ოკუპანტებისადმი ლმერთლისტების საშიშ თამაშს, ხელ შეიძლება მათი უნებისყოფო და მორჩილი იარაღის როლში აღმოჩნდეს.

ამბობენ, რომ გერმანელთა ახალ თაობას, რომელიც გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში გაიზარდა ომის შემდეგ, არ უნდა დაეკისროს პასუხისმგებლობა ნაციზმის დანაშაულისათვის. მართლაც, უსამართლობა იქნებოდა ამ მძიმე პასუხისმგებლობის დაკისრება დასავლეთ გერმანიის ახალგაზრდობისათვის. მაგრამ იმისათვის, რაც ღღეს ხდება ფედერაციულ რესპუბლიკაში, იმისათვის, თუ რა პოლიტიკას — მშვიდობისა თუ ომის პოლიტიკას, ევროპის სხვა სახელმწიფოებთან თანამშრომლობისა თუ რევანშისათვის ოკეანესაღმელ ძალებზე დაყრდნობის პოლიტიკას განახორციელებს ეს სახელმწიფო ხვალ, — ამისათვის პასუხს აგებს გერმანელთა ახალგაზრდა თაობაც. ამ პასუხისმგებლობას ვერსად ვერ გაიქცევი.

დასავლეთგერმანელი მილიტარისტები, ამზადებენ რა თავიანთ რევანშისტულ გეგმებს, ცდილობენ შეინიღბონ ისინი დემაგოგიური მტკიცებით, თითქოს „ზრუნავენ" მთელი გერმანელი ხალხის ბედისათვის, გერმანიის სახელმწიფოს ერთიანობისათვის. მაგრამ ვისაც ნამდვილად სურს გამოსახოს გერმანიის გაერთიანების რეალური შესაძლებლობანი, უნდა ეძებოს ისინი არა პოლიტიკური და სამხედრო ავანტიურების გზაზე, არამედ ორი გერმანული სახელმწიფოს ნებაყოფლობითი შეთანხმების საფუძველზე.

ჩვენ ვეთანხმებით ჩვენს გერმანელ მეგობრებს, როცა ისინი აცხადებენ, რომ გერმანელი ხალხის სახელით ლაპარაკი, შეეძლია მხოლოდ იმას, ვინც იბრძვის ატომური შეიარაღების წინააღმდეგ. განიარაღებისათვის, ორი გერმანული სახელმწიფოს ნორმალური ურთიერთობისათვის და ევროპაში უატომო ზონის შექმნისათვის. ატომური შეიარაღება და რევანშიზმის პოლიტიკა შეუძლებელს ხდის გაერთიანებას.

განთავისუფლების 20 წლისთავთან დაკავშირებით გამოქვეყნებულ მანიფესტში გერმანის დემოკრატიული რესპუბლიკის სახალხო პალატამ წამოაყენა დემოკრატიულ და მშვიდობისმოყვარულ საფუძვლებზე გერმანიის გაერთიანების ფართო და კონკრეტული პროგრამა. ეს პროგრამა მთელ გერმანელ ხალხს უსახავს რეალური ისტორიულ პერსპექტივას. საბჭოთა კავშირი იზიარებს და მხარს უჭერს ამ სწორ პროგრამას.

თავის მანიფესტში გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკა სთხოვს მთელი მსოფლიოს ხალხებსა და მთავრობებს მხარი დაუჭიროს გერმანიის პრობლემის მშვიდობიან მოწესრიგებას, მხარს უჭერს განიარაღებასა და ევროპაში უატომო ზონის შექმნას, ილაშქრებს იმის წინააღმდეგ, რომ დასავლეთ გერმანიის რაიმე ფორმით მიეცეს უფლება იქონიოს ატომური იარაღი, მოითხოვს ორივე გერმანული სახელმწიფოსადმი ნორმალურ, თანასწორუფლებიან დამოკიდებულებას.

საბჭოთა კავშირის სახელით, ჩვენი ხალხისა და თანამრობის სახელით ვაცხადებ, რომ ამ მანიფესტით გამოცხადებული მიზნების განხორციელებაში გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკას შეუძლია იქონიოს ჩვენი ქვეყნის სრული მხარდაჭერის იმედი. ჩვენ მოგვიანებით და კვლავაც მოგვიანია, რომ ევროპის ხალხების, მათ შორის ორივე გერმანული სახელმწიფოს მოსახლეობის ძირეული ინტერესები მოითხოვს მეორე მსოფლიო ომის ნაშთების ლიკვიდაციას და გერმანიის საკითხის მშვიდობიან მოწესრიგებას რეალურად არსებული მდგომარეობის საფუძველზე.

გერმანიის ისტორიაში ბევრი ომი ყოფილა. იმ ომებს, რომლებშიც გერმანია ჩაება მილიტარიზმმა და იმპერიალიზმმა, არასოდეს არ მოუხვეჭია სახელი გერმანიის სახელმწიფოსათვის. გერმანელი ხალხისათვის ისინი ნიშნავდნენ მხოლოდ ახალ ტრაგედიებსა და ახალ დანაკარგს. წარსულმა ომმა განსაკუთრებით დიდი უბედურება დაატეხა თავს გერმანიას — მილიონობით იყო მოკლული და დაჭრილი, ათასობით — დანგრეული ქალაქი და სოფელი. შეიძლება ითქვას, რომ გერმანელმა ხალხმა განცდა ომის მკაცრი სკოლა და იცის, რაც არის ომი, მისი მსხვერპლი და გაჭირვება. ახალი მსოფლიო ომი კი, თუ აგრესიული ძალები შეძლებენ მის გაჩაღებას, შეუდარებლად უფრო მძიმე და დამანგრეველი იქნება. გერმანელი ხალხის საარსებო ინტერესები მოითხოვს, რომ ყველა ღონისძიება განხორციელდეს ახალი მსოფლიო ომის საფრთხის მოსასპობად.

ამ ინტერესების გამომხატველია გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკა, რომელიც საბჭოთა კავშირს მიაჩნია მშვიდობისა და საერთაშორისო უშიშროების ბურჯად გერმანიის მიწაწყალზე. ვუსურვებთ თქვენს რესპუბლიკას ახალ დიდ წარმატებებს მის მიერ არჩეულ სახელოვან გზაზე.

ამხანაგებო!

დღეს, როცა ჩვენ ვზეიმობთ ფაშიზმის წინააღმდეგ ხალხთა დიდ ომში გამარჯვების მეოცე წლისთავს, არ შეიძლება არ გავიხსენოთ ომამდელი წლების ვითარება. ეჭვი არ არის, ფაშისტების მიერ ძალაუფლების ხელში ჩაგდება ბევრად გააადვილა იმან, რომ არ იყო ერთიანობა გერმანიის მუშათა კლასში, გერმანიის პროგრესულ-დემოკრატიულ ძალებში. კომუნისტების მოწოდებამ შეექმნათ ანტიფაშისტური ფრონტი, სამწუხაროდ, სათანადო ეფექტი ვერ ჰპოვა გერმანელ სოციალ-დემოკრატთა შორის.

როცა ჰიტლერელებმა ითქვეს ახალი ომის მომზადების, თავიანთი მხეცური იდეოლოგიის გავრცელების კურსი უკვე საერთაშორისო მასშტაბით, მათი ზრახვების განხორციელებას ადგილებდა ის, რომ არ იყო ერთიანობა იმ სახელმწიფოთა შორის, რომლებსაც ფაშიზმი ემუქრებოდა. საბჭოთა მთავრობა დაბეჯითებით ცდილობდა შეექმნა კოლექტიური უშიშროების სისტემა ევროპაში, აქტიურ ღონისძიებებს სახავდა ფაშისტი აგრესორის ასალაგმავად. მაგრამ დასავლეთის სახელმწიფოების მთავრობებმა მხარი არ დაუჭირეს ჩვენს მეცადინეობას. ისინი სიბოტაჟს უწევდნენ იმ სახელმწიფოთა ერთიანი ფრონტის შექმნას, რომლებსაც ფაშიზმი ემუქრებოდა, და ამით ხელ-ფეხი გაუხსნეს ჰიტლერს. მხოლოდ ფაშისტურ სახელმწიფოთა აგრესიის შემდგომმა აქტებმა აიძულა დასავლეთის სახელმწიფოები შეექმნათ ანტიჰიტლერული კოალიცია, რათა წინააღმდეგობა გაეწიათ ჰიტლერიზმისათვის.

ჩვენს დროში იმპერიალისტებიც ამყარებენ ერთგვარ იმედებს იმაზე, რომ შეძლებენ გათიშონ ანტიიმპერიალისტური ძალები. მათაც სურთ ისარგებლონ სიძნელეებით, რომლებიც მსოფლიო კომუნისტურ და მუშათა მოძრაობაში წარმოიშვა. შეცდომა იქნებოდა ჯეროვნად არ შეგვფასებინა ეს მზაკვრული გეგმები და არ გამოგვიტანა ყველა გაკვეთილი ისტორიიდან.

ზოგიერთი ამტკიცებს, რომ მხოლოდ ახალ მსოფლიო ომს მოაყვება სოციალისტური ბანაკისა და საერთაშორისო კომუნისტური მოძრაობის შეკავშირება. ჩვენ გადავრთ ეგმობთ ამ ცალსახა ზრახსს. მტკიცედ ვართ დარწმუნებული, რომ სოციალისტურ სახელმწიფოთა თანამეგობრობისა და მსოფლიო კომუნისტური მოძრაობის ერთიანობამ და შეკავშირებამ დიდმნიშვნელოვანი როლი უნდა შეასრულოს და შეასრულებს კიდევაც შესაძლო მსოფლიო ომის თავიდან აცილებაში, და ჩვენც ამ მიმართულებით განვავითარებთ ჩვენს საქმიანობას.

საერთაშორისო კომუნისტური მოძრაობის, მთელი ანტიიმპერიალისტური ძალების ერთიანობა დღევანდელობის ერთ-ერთი ყველაზე საარსებო ამოცანაა, რაც ამერიკის იმპერიალიზმი გამოდის როგორც საერთაშორისო ჟანდარმი. ამერიკის შეერთებული შტატების მმართველი წრეები ცდილობენ შეასრულონ შეუძლებელი რამ — შეაჩერონ ისტორიის წინსვლა, ჩაახშონ განმათავისუფლებელი ბრძოლა, რომელიც ფართოვდება მთელი მათი მეცადინეობის მიუხედავად და დედამიწის სულ ახალ და ახალ რაიონებს მოიცავს. ბელგიელ და ინგლისელ კოლონიზატორებთან ერთად მათ სურთ გაანადგურონ კონგოს დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლნი. მათ უგულებელყვეს საერთაშორისო სამართლის ყველაზე ელემენტარული ნორმები და გადასხეს ჯარები, რათა გათელონ დომინგოს რესპუბლიკის ხალხის სუვერენული უფლებანი, თავს მოახვიონ მას თავიანთი დამჭაშები.

ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა ჩაფუშეს შესრულება ჟენევის შეთანხმებებისა ვიეტნამის შესახებ და ახორციელებენ პირდაპირ სამხედრო ინტერვენციას ამ ქვეყნის ხალხის წინააღმდეგ. სამხრეთ ვიეტნამში მასობრივი ტერორისა და თარეშის შემდეგ მათ დაიწყეს ვიეტნამის დემოკრატიული რესპუბლიკის ბარბაროსული დაბომბვა. ყოველივე ეს ცხადყოფს, რომ ამერიკელი იმპერიალისტები ახორციელებენ სამხედრო დიქტატისა და უხეში ძალის მეშვეობით თავიანთი ნების თავსმოხვევის კურსს.

ამერიკის შეერთებული შტატები, რომლებიც ჯიუტად განაგრძობენ თავიანთ უგუნურ პოლიტიკას, ეტყობა, უგულებელყოფენ მსოფლიო საზოგადოებრივ აზრს. შეერთებული შტატების პრეზიდენტმა პირდაპირ განაცხადა თავის პრეს-კონფერენციაზე 28 აპრილს: „არ ვწუხვარ იმ მეგობრებზე, რომლებიც დავკარგეთ". რა თქმა უნდა, ეს ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის საქმეა, რაგორ მოეკიდოს თავის მეგობრებს ახრს. მაგრამ არ უნდა დავიწყოთ, რომ ვიეტნამელ ხალხს ჰყავს თავისი მეგობრები, რომლებიც არ მიატოვებენ მას გასაჭირში, და ვაშინგტონმა ამას ადრე თუ გვიან ანგარიში უნდა გაუწიოს.

ვერც ერთი ხალხი, ვერც ერთი სახელმწიფო, რომლისთვისაც ძვირფასია მშვიდობის, თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის იდეალები, გულგრილად ვერ მოეკიდება ვიეტნამის ამბებს. საკმაოა შეეხედოთ ამერიკის ინტერვენციას ერთ შემთხვევაში, და ასეთივე ჩარევის მსგავსი შეიძლება გახდნენ სხვა ქვეყნები. [illegible] ამიმე პასუხისმგებლობას კისრულობენ ისინი, ვინც, ინგლისის მთავრობის ან [illegible] მთავრობა [illegible] მხარს შეერთებული შტატების ავრესიულ [illegible]

ჰიტლერულ ფაშიზმზე დიადი გამარჯვების წლისთავამდე უნდა მოგონოს სამხედრო ავანტიურათა მოტრ[illegible] თამამშოდ გაიხადონ ხალხთა ბედი — [illegible] ნალი ექნება. კაცობრიობას სურს, რომ XX საუკუნის მეორე ნახევარმა გზა გაუკაფოს მშვიდობას, თავისუფლებისა და სოციალურ პროგრესს, და ყველას, ვინც გადაეღობება ამ გზაზე, გარდუვალად აღგვის ხალხთა ხება, ისტორიის მსჯელლობა.

მეორე მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ განვლილ ამ 20 წელიწადში მსოფლიო ძირეულად შეიცვალა. სოციალიზმი გადაიქცა მსოფლიო სისტემად, რომელმაც გაერთიანა ევროპისა და აზიის მთელი რიგი სახელმწიფოები. მან გზა გაიკვალა სხვა კონტინენტების სიერეებზე და მისი დროშები ლათინურ ამერიკასა და აფრიკაში. ათობით ხალხმა მოიშორა კოლონიური ჩაგრის უღელი, ეზიარა თავისუფლებას, მოიპოვა ეროვნული დამოუკიდებლობა. ყველა ამ ცვლილების შედეგად ფაშიზმის განადგურების შეოცე წლისთავს ჩვენ აღვნიშნავთ როგორც სოციალიზმის, ეროვნულ-განმათავისუფლებელი და საერთაშორისო მუშათა მოძრაობის ძალების ზრდის მეოცე წლისთავს.

ომის, მშვიდობისა და რევოლუციის საკითხებს ჯერ არასოდეს არ ჰქონია ისეთი უდიდესი მნიშვნელობა, როგორიც დღეს აქვს. საბჭოთა კავშირი და სხვა სოციალისტური ქვეყნები, რომლებიც თანმიმდევრულად ახორციელებენ სხვადასხვა სახოგადოებრივი წყობილების სახელმწიფოთა მშვიდობიანი თანაარსებობის პოლიტიკას, მტკიცედ იბრძვიან იმპერიალისტური რეაქციის ყველა იმ ცდის წინააღმდეგ, რომ გააანადგურონ რევოლუციური მოძრაობა, გაიჩაღონ ახალი მსოფლიო ომი. და ჩვენ ვერავინ ვერ ავკაცდებს ლენინურ გზას.

მეორე მსოფლიო ომმა თითქმის 50 მილიონი დადამინის სიცოცხლე შეიწირა, ესე იგი ხუთჯერ მეტი, ვიდრე პირველმა ომმა. მაგრამ განვლილი ომის განსაცდელი ვერაფრით ვერ შეედრება იმ განსაცდელს, რის გადატანაც მოუხდებათ ხალხებს, თუ ახალი მსოფლიო ომის ხანძარი გაჩაღდება. ამ ომს მოჰყვებოდა აგრესორთა გახადგურება, მაგრამ ეს კაცობრიობას ძვირად დაუჯდებოდა — გამოიწვევდა უდიდეს მსხვერპლს და ისტორიაში უმაგალითო ნგრევას. ომი მოედებოდა მსოფლიოს ყველა რაიონს და შორეულ წარსულში დაბრუნებდა კაცობრიობას. ჩვენ არა გვაქვს უფრო დიდნიშვნელოვანი ამოცანა, ვიდრე მსოფლიო ომის ხანძრის თავიდან აცილება. ამ ამოცანის გადაჭრას ემსახურება საბჭოთა კავშირისა და ახალი სოციალისტური გერმანიის თანამშრომლობაც.

ძვირფასო ამხანაგებო!

ამ საზეიმო დღეს ჩვენი ფელეგაცია გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის მთელ მოსახლეობას, გერმანელი ხალხის მთელ პროგრესულ ძალებს გადასცემს ჩვენი კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა მთავრობის, საბჭოთა კავშირის ყველა ხალხის მბურველ სალამს. გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის არსებობა, გერმანიის ერთიანი სოციალისტური პარტიის, მისი ცენტრალური კომიტეტის საქმიანობა, ჩვენი ქვეყნების მშრომელთა ინტერესების ერთიანობა მიგვიჩნია იმის საწინდრად, რომ ჩვენს ხალხებს შორის მარად იქნება და განვითარდება მშვიდობისა და მეგობრობის ურთიერთობა.

გამოვთქვამთ მტკიცე რწმენას, რომ ჩვენი ძალები ყველაკ გაერთიანდებიან კომუნისტური მოძრაობის ისტორიული ამოცანების განხორციელებისათვის, ახალი სამხედრო კონფლიქტის თავიდან აცილებისათვის, მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ დარჩენილი ყველა საკთხის მშვიდობიანი გადაჭრისათვის საბრძოლველად.

ომის დამთავრების მეოცე წლისთავი მიგვიჩნია ჩვენს საერთო დღესასწაულად. ფაშიზმზე გამარჯვების დღესასწაულად. დაე ეს დღე მუდამ იყოს ხალხთა დამაახლოებელი დღე. და „ადამიანთა მოთავალი თაობები მას აღნიშნავენ როგორც იმ დღეს, როცა მშვიდობისა და პროგრესის ძალებმა გაიმარჯვეს ფაშისტთა ბარბაროსობაზე, რეაქციისა და ომის ძალებზე.

ნება მიბოძეთ, ძვირფასო მეგობრებო, წაგვიკითხო საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და საბჭოთა მთავრობის მისალმება დღევანდელი ზეიმის გამო.

ამხანაგი ა. ნ. კოსიგინი კითხულობს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და საბჭოთა მთავრობის მისალმების ტექსტს.

ქართველი ხალხის ღვლილი დიდ გამარჯვებაში

საბჭოთა კავშირის გმირი
გ. თმაური

საბჭოთა კავშირის გმირი
გ. ფულუკიძე

7 მაისს საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული პარტიის ისტორიის ინსტიტუტის სხდომათა დარბაზში შეიკრიბნენ მეცნიერები, საბჭოთა არმიის გენერლები და ოფიცრები — დიდი სამამულო ომის მონაწილენი, ძველი კომუნისტები.

საბჭოთა კავშირის დიდი სამამულო ომის გამარჯვებით დამთავრების 20 წლისთავს მიეძღვნა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული პარტიის ისტორიის ინსტიტუტისა და საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ი. ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიის, არქეოლოგიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის გაერთიანებული სამეცნიერო სესია.

სესია შესავალი სიტყვით გახსნა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული პარტიის ისტორიის ინსტიტუტის — სკკპ ცენტრალურ კომიტეტთან არსებული მარქსიზმ-ლენინიზმის ინსტიტუტის საქართველოს ფილიალის დირექტორის მოადგილემ, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორმა ი. ი. მირცულავამ.

შეკრებილებმა ფეხზე ადგომით პატივი სცეს დიდი სამამულო ომის დროს სამშობლოსათვის დაღუპულთა.

ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატის ა. ვ. აგლაძის მოხსენებაში გაშუქებული იყო საქართველოს პარტიული ორგანიზაციების მუშაობა ფრონტის დასახმარებლად მასების მობილიზაციისათვის.

საქართველოს კომპარტიამ — საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ერთ-ერთმა უძველესმა საბრძოლო რაზმმა — დარაზმა რესპუბლიკის მუშები, გლეხები და ინტელიგენცია ომის პირიოდის ამოცანების შესრულებისათვის.

დიდი სამამულო ომის წლებში საქართველოს 52.600 კომუნისტმა ჩაიცვა სამხედრო ფორმა. ფრონტზე წავიდა რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციის მთელი შემადგენლობის ნახევარზე მეტი და 150 ათასი კომკავშირელი. ქართველი ხალხის ასეულ ათასობით შვილი, რომელებიც კომუნისტურმა პარტიამ აღზარდა საბჭოთა პატრიოტიზმის სულისკვეთებით, საბჭოთა კავშირის სხვა ხალხების შვილებთან ერთად აქტიურად მონაწილეობდა გერმანელ-ფაშისტ დამპყრობთა წინააღმდეგ ბრძოლაში. პარტიული ორგანიზაციები შთაგონებდნენ ხალხს თავდადებული შრომისათვის, უღვიძებდნენ მას ინიციატივას, მეგზაურობდნენ მუშების, კოლმეურნეების, ინტელიგენციის გმირულ შრომას ფრონტისათვის დასახმარებლად, ხელს უწყობდნენ სამხედრო პროდუქციის წარმოების ათვისებას. საქართველოს სს რესპუბლიკამ ფრონტს დიდძალი იარაღი და სამხარი მასალა, ტანსაცმელი და ფეხსაცმელი, მილიონობით ფუთი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტები მისცა, რესპუბლიკის მშრომელებმა საბჭოთა სახელმწიფოს სამ მილიარდ მანეთზე მეტი მისცეს თავისი დანაზოგებიდან ფრონტის საჭიროებისათვის.

საქართველოს კომუნისტური პარტიის მეთაურობით მათ ღირსეულად შეასრულეს თავიანთი პატრიოტული მოვალეობა სოციალისტური სამშობლოს წინაშე.

„ქართველი მეომრები სამამულო ომის ფრონტებზე და სახალხო პარტიზანულ რაზმებში". მოხსენება ამ თემაზე გააკეთა ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატმა მ. ი. ქოჩიაშვილმა.

მომხსენებელმა აღნიშნა, რომ საქართველოს 55 ათასზე მეტი შვილი გერმანელ ფაშისტ დამპყრობთა წინააღმდეგ. ბრძოლაში საბრძოლო გმირობისათვის დაჯილდოებულია ორდენებით, ათეულ ათასობით — მედლებით, ხოლო საქართველოდან წასულ 134 მეომარს მიენიჭა საბჭოთა კავშირის გმირის საპატიო წოდება.

40-ზე მეტი ქართველი გენერალი მეთაურობდა საბჭოთა მეიარაღებული ძალების დივიზიებს, კორპუსებს, არმიებს. მამაცობისა და საბრძოლო უნარიანობისათვის მათი სახელები ათეულჯერ აღინიშნა უმაღლესი მთავარსარდლობის ბრძანებებში.

მტრის წინააღმდეგ ბრძოლაში, განსაკუთრებით საბჭოთა კავშირ-გერმანიის ფრონტის სამხრეთ ფლანგზე, დიდი როლი შეასრულეს ქართული ეროვნული დივიზიების მეომრებმა. სხვა ხალხების შვილებთან ერთად ისინი გმირულად ებრძოდნენ ჰიტლერელთა ურდოებს კავკასიის მისადგომებთან, ყუბანის ველებზე და შავი ზღვის სანაპიროზე, სტალინგრადთან და კურსკის რკალზე, უკრაინისა და ბელორუსიის ტერიტორიაზე, ჩვენი სამშობლოს საზღვრებს გარეთ.

ბევრმა ქართველმა მეომარმა ისახელა თავი, ისინი მამაცურად იბრძოდნენ სახალხო შურისმძიებლების — პარტიზანების რიგებში, აქტიურად მონაწილეობდნენ იტალიის, საფრანგეთის, ჰოლანდიის წინააღმდეგობის გმირულ მოძრაობაში.

შეკრებილებმა დიდი ინტერესით მოისმინეს სამამულო ომის მონაწილეთა საბჭოთა კავშირის გმირის გენერალ ვ. ვ. ნანეიშვილის, გ. გ. ყურაშვილის, ნ. დ. მუსერიძისა და ყოფილი პარტიზანის ა. პ. კალანაძის მოგონებანი. (საქდესი).

საბჭოთა კავშირის გმირი
ირ. ციციშვილი.

საბჭოთა კავშირის გმირი
ა. გიგილაშვილი

გ. დ. ჯავახიშვილმა მიიღო ფრანს-პრესის სააგენტოს პრეზიდენტი

ფრანს-პრესის სააგენტოს პრეზიდენტი და გენერალური დირექტორი ჟან მარენი 7 მაისს ეწვია საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს გ. დ. ჯავახიშვილს.

საუბრის დროს, რომელიც მეგობრულ, გულითად ვითარებაში მიმდინარეობდა, ჟან მარენმა კმაყოფილება გამოთქვა საქართველოში ჩამოსვლით. „საფრანგეთში, — თქვა მან, — კარგად იცნობენ საქართველოს".

ფრანს პრესის სააგენტოს პრეზიდენტმა და გენერალურმა დირექტორმა შემდეგ აღნიშნა, რომ ტურისტსაც კი, რომელიც ცოტა ხნით ჩამოდის საქართველოში, შეუძლია დაინახოს, რომ ეს არის უდიდეს სიმდიდრეთა და მინერალურ რესურსთა მხარე. თქვენ ტურიზმის განვითარების დაუშრეტელი შესაძლებლობანი გაქვთ, შენიშნა ჟან მარენმა.

გ. დ. ჯავახიშვილმა ფრანგი სტუმრის თხოვნით ილაპარაკა იმ პრობლემების შესახებ, რომლებიც საქართველოს წინაშეა დასახული, გაიცნო მას რესპუბლიკაში ტურიზმის განვითარების ღონისძიებანი. გ. დ. ჯავახიშვილმა შემდეგ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ საქართველოში, ისევე როგორც მთელ საბჭოთა კავშირში სიმპატიითა და პატივისცემით ეკიდებიან ფრანგ ხალხს, ინტერესს იჩენენ საფრანგეთის ისტორიისა და კულტურისადმი, მოხარულნი არიან საბჭოთა კავშირსა და საფრანგეთს შორის ურთიერთობის გაფართოებით.

ჩვენ, როგორც ეურნალისტები, თქვა ჟან მარენმა, ვეცდებით რაც შეიძლება მეტი ვუამბოთ ფრანგებს საქართველოს, საბჭოთა კავშირის შესახებ.

მიღებას ესწრებოდა ფრანს პრესის სააგენტოს თანამშრომელი ბერნარ კაზნერი.

საუბარში მონაწილეობდნენ: საქდესის გენერალური დირექტორის პირველი მოადგილე ა. ა. ვიშნევსკი, საქდესის დასავლეთ ევროპის ქვეყნების რედაქციის გამგე ა. ა. ბარანოვი, რომლებიც თან ახლავან ფრანგ სტუმრებს, საქართველოს დეპეშათა სააგენტოს — საქდესის დირექტორი ვ. ი. ჭიაურელი, პროფესორი ვ. ვ. ბერიძე. (საქდესი).

ფრანს-პრესის სააგენტოს პრეზიდენტი თბილისში

ჟან მარენი — ფრანს-პრესის სააგენტოს პრეზიდენტი და გენერალური დირექტორი, რომელიც ამჟამად საბჭოთა კავშირშია საქდესის მოწვევით, გუშინ, 7 მაისს ტბილისიდან თბილისში ჩამოვიდა. მასთან ერთად ჩამოვიდა სააგენტოს თანამშრომელი ბერნარ კაზნერი.

ჩამოსულის დღეს ფრანგი სტუმრები გაეცნენ თბილისს. მათ იმოგზაურეს ქალაქში, დათვალიერეს საქართველოს ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმი, პოინერთა და მოსწავლეთა სასახლე, იყვნენ საქართველოს უძველეს დედაქალაქ მცხეთაში. სტუმრებს თან ახლდა პროფესორი ვ. ვ. ბერიძე. (საქდესი).

მტკიცე მეგობრობა

ნიდერლანდის განთავისუფლების 20 წლისთავისადმი მიძღვნილი სალამო

მოსკოვი, 6 მაისი. (საქდესი). საბჭოთა და ჰოლანდიელი ხალხების მეგობრობა აისხლით არის შედუღაბებული, განაცხადა დღეს გერმანულ-ფაშისტურ ოკუპაციისაგან ნიდერლანდის განთავისუფლების 20 წლისთავისადმი მიძღვნილ საღამოზე ტექსელის კუნძულზე აჯანყების ყოფილმა მონაწილემ, ახლა კი ქუთაისის საკონსერვო ქარხნის საამქროს უფროსმა გ. გ. ჭიმმელეიშვილმა. შეკრებილნი ყურადღებით ისმენდნენ მის ნაამბობს 850 საბჭოთა სამხედრო ტყვის აჯანყებაზე, რომლებიც ფაშისტებმა ჩაყარეს ტექსელის კუნძულის საკონცენტრაციო ბანაკში.

საღამოზე სიტყვები წარმოთქვეს სსრ კავშირის ყოფილმა ელჩმა ნიდერლანდში ვ. ა. ვალკოვმა, საბჭოთა კავშირის ომის ვეტერანთა კომიტეტის წარმომადგენელმა გენერალ-მაიორმა ბ. ა. ფროლოვმა და სხვებმა, მათ ანაღნშნეს ნიდერლანდის მუშათა კლასის თავდადებული ბრძოლა, რომელსაც კომუნისტები მეთაურობდნენ, უდიდესი მსხვერპლი, რომელიც ამ ქვეყნის ხალხმა გაიღო მეორე მსოფლიო ომში, საბჭოთა სამხედრო ტყვეების გმირობა, საბჭოთა და ჰოლანდიელი ხალხების მტკიცე მეგობრობა.

კრების მონაწილეებმა საზოგადოება „ნიდერლანდი — სსრ კავშირის" გამგეობას გაუგზავნეს მისალოცი დეპეშა ლ

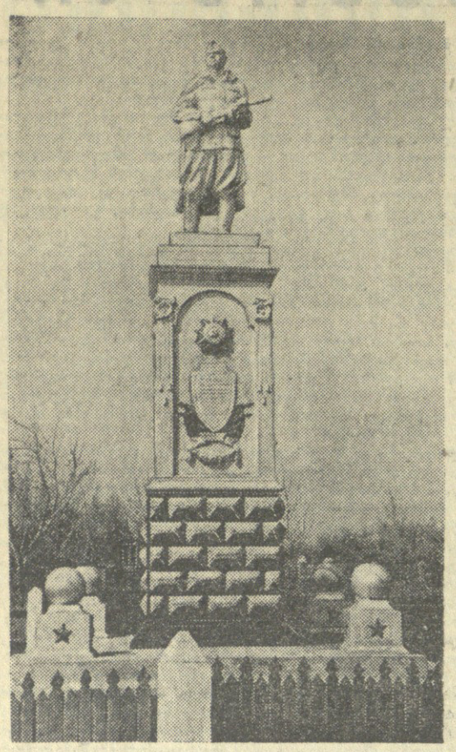

ქართული დივიზიის საგმირო ეპოპეა ელის თავის პოეტს და ყალმის დიდოსტატს. თუმცა უკვე დაიწერა დოკუმენტური წიგნი, გადაღებულია დოკუმენტური ფილმი, დიდი ტრაგედია და დიდი გმირობა ამ მხედრობისა ეკრანზე, ტელოზე, მარმარილოში მხატვრული გამოკვეთის ღირსიც არის.

მე რომ მოქანდაკე ვიყო, ქვაში გავაცოცხლებდი მოცარტის „რეკვიემს“ და დავდგამდი აზოვის ზღვის პირას ანაპაში, ყუბანის დაბა ჩერნოერკოვსკოეში, ხუტორ კალაბატკაში, ხუტორ ბელიკოეში, სადაც ქართველ მეომართა ასეულები მარხია...

ვინ მოთვლის კიდევ სამმო საფლავებს...

დედა-თბილისსაც დაამშვენებდა გმირთა მოედანზე დიდ სამამულო ომში დაღუპული მეომრებისადმი მიძღვნილი ძეგლი. სიტყვა მოქანდაკეებს ეკუთვნით... ვინც შეძლებს ქვაში გამოკვეთოს რუსთაველის „ფორიზი „სჯობს სიცოცხლესა ნაძრახსა სიკვდილი სახელოვანი“, ის აუგებს ჭეშმარიტ ძეგლს ქართულ დივიზიას, მის ლეგენდარულ ლეგიონებს, რომლებმაც ამერიკაკავკასიისა და ჩრდილოეთ კავკასიის ფრონტების ჯარებთან ერთად ჩაფუშეს ჰიტლერის უბადაღებული სამხედრო ოპერაცია „ედელვაისი“.

„ედელვაისი“ ლამაზი ალპური ყვავილია, ხუთფიმინ ვარსკვლავს ჰგავს. გოეთეს ენაზე ის „კეთილშობილურ სითეთრეს“ ნიშნავს. რა ჭკუაზე იყო ეროვანი ფიურერი, როცა კავკასიის დაპყრობის ვეულურ გეგმას „ედელვაისს“ არქმევდა, ამის შესახებ ისტორიკოსები დუმან. იმას კი ამბობენ, რომ ეფრეიტორი ადოლფ ჰიტლერი იშვიათად იყო პოეტურ განწყობილებაზე მას შემდეგ, რაც სამხატვრო აკადემიაში ვერ ჩაბარა მისაღები გამოცდები... და ჩაიჭრა.

ასე იყო თუ ისე, ერთი რამ ფაქტია.

ჰიტლერის ჭკუით ოპერაცია „ედელვაისის“ განხორციელება პირველ რიგში მესამე რაიხის ნალებიანი ჩექმებით საბჭოთა საქართველოს გათელვას ნიშნავდა. სისხლიანი ტევტონური მახვილი სასიკვდილოდ დაემიზნა საქართველოს გულს.

ყბადაღებული „დრანგ ნახ ოსტენის“ გეგმით 80 დივიზია დაძრა ჰიტლერმა მარტო კავკასია-სტალინგრადის მიმართულებით. ეს 80 დივიზია დაიყო ორ დაჯგუფებად. დაჯგუფება „A“, რომელსაც უნდა დაეპყრო შავი ზღვისპირეთი ტამანიდან ბათუმამდე, და დაჯგუფება „b“, რომელსაც ვოლგისპირეთი უნდა დაელაშქრა დაჯგუფება „A“-ს ჯარებს. მათ შორის სპეციალურ ალპურ კორპუსს და 49-ე ალპურ მთიელ მსროლელთა დივიზიას, რომლებსაც ნორვეგიის, იუგოსლავიის, საბერძნეთის მთებში ბანდიტური ბრძოლების უდიდესი გამოცდილება ჰქონდათ, უნდა დაელაშქრათ საბჭოთა საქართველო, აეღოთ ქალაქები სოხუმი, ქუთაისი, თბილისი, ბათუმი. ორ საატანკო არმიას უნდა აეღო გროზნო და ბაქო.

ასეთი იყო კავკასიის დაპყრობის ფაშისტური გეგმა „ედელვაისი“. ამ მრისხანე ძალას წინ ედგა საბჭოთა არმიის სხვა ნაწილებთან ერთად სახელგანთქმული ქართული 414-ე მსროლელთა დივიზია (მეთაური პოლკოვნიკი გ. ყურაშვილი) თავისი ლეგენდარული ლეგიონებით. დივიზიას ანაპის, ხოლო ლეგიონებს სევასტოპოლის ლეგიონების საპატიო წოდებები მიანიჭა უმაღლესმა მთავარსარდლობამ. ლეგიონებს მეთაურობდნენ მანგაძე და ქანთარია.

ჰიტლერი „ედელვაისის“ გეგმით ითვალისწინებდა ქართული საბჭოთა ლეგიონების გასრესასაც. ამიერკავკასიისა და ჩრდილოეთ კავკასიის ფრონტების საბჭოთა ჯარების წარმატებებში თავისი წვლილი შეიტანა ქართულმა დივიზიამაც.

ქართულ დივიზიას წინ ედგა ისტორიაში გაუგონარი სიძლიერის საომარი მანქანა, რომელსაც ფაშიზმის სვასტიკა ეხატა. მკერდში ქართულ ლეგიონებს ესობოდა ტევტონური მახვილი, და თუ ეს მახვილი გაფატრავდა კავკასიის ქედს, ქართულ ლეგიონებს ზურგში ჩაესობოდა თურქული ხმალი. საზღვარზე კბილებს იღესავდა და იარაღს აყალარუნებდა სისხლმოწყურებული ოცდაექვსი თურქული ველური დივიზია...

ფაშისტებმა დროებითი წარმატებებიც კი მოიპოვეს. მათ ბილწი ფეხიც დაბინძეს უწმიდეს ქართულ მიწას. ცეცხლი წაუკიდეს ქლუხორის, მარუხის, სანჩარის გადასასვლელებს. გერმანელები ცდილობდნენ ინგურის და კოდორის სათავეებში დაშვებას. შემოიჭრნენ საქართველოს ტერიტორიაზე სოფლებში გვანდრასა და ფსხუში... ქართველი მეომრები, ისევე როგორც რუსები, უკრაინელები, სომხები, აზერბაიჯანელები, სამაგიეროს უზღაფდნენ მტერს კავკასიის ფრონტებზე. სამხედრო ჟურნალისტები ა. ზავიალოვი, ტ. კალიადინი იხსენებენ ქართველ მფრინავს გელაშვილს, რომელიც „ტო-2“ თვითმფრინავით ლეგენდარულ გმირობას სჩადიოდა მტრის ზურგში, კავკასიონის უღელტეხილებზე.

— ყველა ქართველ გმირს ვერ გიხსენებ. მათი სახელი ლეგიონია, — ამბობენ რუსი ჟურნალისტები. დივიზია მართლაც ამაყობს საბჭოთა კავშირის გმირებს — ს. ჩხაიძის, ვ. პაპიძის, გ. სამხარაძის, ს. იოდისეს სახელებით, ისეთი ჯარისკაცებით, როგორიც იყვნენ სულაბერიძე, ღვალიშკილი, ჩახავა, მათიაშვილი, მახარაშვილი და სხვ.

ეს იყო ოცდასამი წლის წინათ...

ქართული დივიზია საბჭოთა არმიის სხვა შენაერთებთან ერთად ტამანის ნახევარკუნძულისა და ქერჩის სრუტისაკენ მიერეკებოდა მტრის იმ 80 დივიზიის „A“ დაჯგუფების ნარჩენებს, რომლებმაც კრახი განიცადეს.

ყუბანის გულში — კრასნოდარში თავის ბინაში ვესაუბრები ქართული დივიზიის ყოფილ მეთაურს თადარიგის გენერალ-მაიორს პ. მატალნიკოვს. მისგან ჩაიბარა ქართული დივიზიის სარდლობა გენერალ-მაიორმა გ. ყურაშვილმა და გამარჯვების გზებით ატარა იგი სევასტოპოლამდე. დივიზია დაჯილდოებულ იქნა წითელი დროშის ორდენით.

რუსი გენერალი აღფრთოვანებით ლაპარაკობს ქართველ მებრძოლთა გმირობაზე.

— გერმანელებმა თავდაცვის „ცისფერი ხაზი“ გაიყვანეს ტამანის მისადგომებთან. ეს იყო „ედელვაისის“ უკანასკნელი ბასტიონი. აქ 25 იზოლირებული დივიზია იხვედა უკან ქერჩზე გაელით. გერმანული გაზეთის „კრაუკერ ცაიტუნგის“ წიაწასწარმეტყველება — „ყოველი გერმანელი აღგილობრივ ჯვაროთა (ე. ი. კავკასიის ხალხების) კოლონიზატორად, უფროსად და ბატონად იქცევა“ — საპნის ბუშტივით სკდებოდა.

გერმანელი გენერალი ზ. ვესტფალი მემუარებში წერს: „სტალინგრადისა და კავკასიის ამბებმა შეაძრწუნეს გერმანია და მისი არმია“.

ამ ამბებში თავისი წვლილი შეიტანა ქართულმა დივიზიამ.

გენერალ-ლეიტენანტი პ. მატალნიკოვი იგონებს ერთ ეპიზოდს, რომლის შესახებ მას მოახსენეს. სტანიცა დინსკაიასთან გამართულ ბრძოლებში თავი

ქართული დივიზიის ნაკვალევზე

ოპერაცია „ედელვაისის“ აღსასრული

ისახელა ქართველმა მეტყვიამფრქვეველმა კონსტანტინე პაქსაშვილმა. იგი სტანიცაში ერთ-ერთი პირველი შეიჭრა. ავიდა ერთ-ერთი სახლის სხვენზე და ავტომატის ჯერით დახოცა 5 ფაშისტი, ოციოდე უკუაგდო. ხელში დაიკრა, მაგრამ კიდევ ორი ვერშანელი მაინც მოკლა. მერე ორი ჭრილობა მიიღო და გონი დაკარგა, როცა იგი სანიტარებმა მოასულიერეს, თურმე თქვა:

— ავტომატი ჰოსპიტალშიც ჩემს გვერდით იყოს, კიდევ გამომადგებაო.

კრასნოდარში გაზეთ „სოვეტსკაია ყუბანის“ რედაქციაში ვფურცლავ ფრონტულ გაზეთს. აი ერთი საინტერესო ცნობა.

„პირველ მსოფლიო ომში, წერს წერილის ავტორი, ერთი ჯარისკაცის გასანადგურებლად 46 ჯერვი და 2.100 ვაზნა დაიხარჯა. ქართველი ხალხის გმირმა შვილმა ნიკოლოზ რამაზაშვილმა 100 გასროლით 90 ფაშისტი გაანადგურა. სხვაპერი რამაზაშვილი დაჯილდოებულია საბრძოლო წითელი დროშის ორდენებით. ვაზნები გეყოფა, დაარტყი მტერს, წითელარმიელო“.

წიგნში „სამშობლოს ერთგული შვილები“, რომელიც კრასნოდარში გამოიცა, ვკითხულობთ:

„სამი დღეკმე კალაბატკასთან და მის ჩრდილოეთით მიმდინარეობდა დაბაბული ბრძოლები ჩვენი ნაწილებისა, რომლებსაც არ ჰქონდათ არტილერია, ისეთ მტერთან, რომელსაც ჰქონდა ტანკები, არტილერია, ავიაციის მნიშვნელოვანი ძალები. მესამე დღის ბოლოს გაეთავდათ ჩვენს მებრძოლებს სურსათი და ტყვია-წამალი. გაიმართა ხელჩართული ბრძოლა ხიშტებით“. ამ ბრძოლების მონაწილეა ქართული დივიზია. აქ ჩვენი დივიზიის ლეგიონებმა უმაგალითო სიმხნეები გადალახეს.

ყუბანის ციდან მტერი ბომბებს ყრიდა რჩეული საავიაციო ესკადრებით „უდეტ“, „მელდერეს“, „მწვანე გული“... ჩვენს ბოზიციებს ურტყამდა 25 კილომეტრის სიღრმის მქონე „ცისფერი ხაზის“ არტილერია... გაუვალ ლიმანებსა და ჭაობებში გაზაფხლის წყალდიდობის პირობებში მიიწევდა 414-ე წითელდროშოვანი ანაპის ქართული დივიზია საბჭოთა არმიის სხვა გმირულ ნაწილებთან ერთად, რომ აღეგავა პირისაგან მიწისა ოპერაცია „ედელვაისის“ გადარჩენილი დივიზიები...

ხუტორი კალაბატკა 7-ჯერ გადავიდა ხელიდან ხელში. მე-17 გერმანული არმიის სარდალი გენერალი ენიკე არმიის ჟურნალში წერდა, რომ მის ოფიცრებს ერთი სული ჰქონდათ ყირიმში გადასულიყვნენ, „ცისფერი ხაზი“ მათ არ მიაჩნდათ იმ ჯავშნად, რომელსაც შეეძლო კავკასიის ფრონტების ჯარების შეტევის შეჩერება.

მტერს ურტყამდა აქ მე-18 საბჭოთა არმია, რომელსაც გენერალი კ. ლესელიძე მეთაურობდა. ამ არმიაში შევიდა 414-ე ქართული დივიზია.

1943 წლის 9 ოქტომბერს დ-ლის 10 საათზე ფაშისტებისაგან გაიწმინდა ტამანის ნახევარკუნძული და, მაშასადამე, მთელი ჩრდილოეთი კავკასია. ასე ჩაიფუშა ჰიტლერის ოპერაცია „ედელვაისი“.

გერმანული სტატისტიკის მიხედვით მტერმა მარტო ამ უკანასკნელ ბრძოლებში 100 ათასზე მეტი ჯარისკაცი და ოფიცერი, ათასზე მეტი თვითმფრინავი და თოქმის ყველა ტანკი დაკარგა. ცოფიანი ფიურერის ჯარების „A“ უზარმაზარი დაჯგუფების მხოლოდ რამდენიმე დივიზია გადავიდა ქერჩის სრუტეს.

ამ ბრძოლებში თავი დადეს ქართველმა ვაჟკაცებმაც 414-ე ქართული დივიზიიდან. მათი სამმო საფლავებით მოფენილია ყუბანის ველები. ამ ბრძოლების ბევრი გმირი დღესაც ცოცხალია და მშვიდობიან შემოქმედებითს შრომას ეწევა. მათზე წიგნები უნდა დაიწეროს. ამ წერილს დაწერის მიზეზი კი აი რა იყო.

გვარდიის გადამდგარმა პოდპოლკოვნიკმა პეტრე სილვესტროვმა საარქივო დოკუმენტებით დაადგინა ხუთასამდე ქართველი მეომრის გვარები, რომლებიც ყუბანის აზოვისპირა დაბების სამმო საფლავებში განისვენებენ. სლავიანსკი ყუბანზე პატარა რაიონული ცენტრია. ამ ქალაქის მახლობლად ხუტორში ცხოვრობს პეტრე სილვესტროვი. პოდპოლკოვნიკმა გვაჩვენა სამმო საფლავები სტანიცა ჩერნოერკოვსკაიაში, ხუტორ ბელიკოეში სტანიცა პეტროვსკაიას ჩრდილოეთით. მარტო ამ ორ სამმო საფლავში ოთხასზე მეტი ქართველი მეომარი მარხია. მათ საფლავზე დგას ძეგლი — კვარცხლბეკზე აღმართული მეავტომატე ჯარისკაცი. აქვე შევხვდი თბილისიდან ჩამოსულ ქართველ არქიტექტორებს სოლომონ რევიშვილს და ზურაბ ჯოპალაძეს. ისინი სპეციალური დავალებით ჩამოვიდნენ, რომ შეიმუშაონ პროექტი ძეგლისა, რომელიც ქართველ მეომართა სამმო საფლავებზე აღიმართება. საინტერესო ეპიზოდები გაიხსენა ქართული დივიზიის მიერ კალაბატკასთან და ჩერნოერკოვსკაიასთან წარმოებულ ბრძოლებზე მისმა მონაწილემ არქიტექტორმა ს. რევიშვილმა.

ყუბანი მადლობას უთვლის საქართველოს კომპარტიის ცენტრალურ კომიტეტს, რომელიც ასე ზრუნავს დაღუპულ მეომართა ხსოვნის უკვდავსაყოფად.

ყუბანში გვესაუბრებოდნენ 414-ე დივიზიაზე პარტიის სლავიანსკის რაიკომის მდივანი ამხ. ვიქტორ ანდრიუშენკო, სლავიანსკის რაიონის სამხედრო კომისარი მაიორი მიხეილ პოლოსიანი, ჩერნოერკოვსკაიას მეთევზეთა კოლმეურნეობა „მე-2 ხუთწლედის“ თავმჯდომარე ვასილ დუდკო, ომების მონაწილე მეთევზე პავლე შაპორი, რომელიც დიდად ეხმარებოდა ქართულ დივიზიას, დაბის საბჭოს თავმჯდომარე დანიელ სოკოლოვი, ხუტორ კალაბატკის ყოფილი მცხოვრები კონონ ობერტასი, ჩერნოერკოვსკაიას საბჭოთა მეურნეობის პარტორგანიზაციის მდივანი იური ბობირენკო, რაიონული გაზეთის „ზარია კუბანის“ ჟურნალისტები...

ეს ის ამხანაგები არიან, რომლებიც ზრუნავენ ქართველი მეომრების ვინაობის დადგენისათვის, უფლიან მათს საფლავებს. ჩერნოერკოვსკაიაში „ქარი ტრადიცია მკვიდრდება. დღესასწაულებზე პიონერები საპატიო ყარაულში დგებიან ქართველ მეომართა სამმო საფლავთან. ეს მეგობრობისა და პატრიოტიზმის იდეებით ახალგაზრდობის აღზრდის და გმირების ხსოვნის უკვდავყოფის შესანიშნავი საშუალებაა.

ხუტორ ბელიკოეში ვნახე ქართველ გმირთა საფლავები. პიონერები ცოცხალი ყვავილები მოეტანათ. ქუდი მოვიხადეთ და მდუმარედ ვიდექით... გაისმა ბერიოზული და სამგლოვიარო მუსიკა, საფლავზე, სადაც 100 ქართველი მარხია...

მუსიკის ბანგზე პიონერები კითხულობდნენ დაღუპულთა გვარებს...

სულაქაძელიძე გიორგი... შაქარაშვილი სამსონ... ყოლბაია ნიკოლოზ... კალანდაძე ჭიჭიკო... სიხარულიძე ნიკოლოზ... ჩუბინიძე ლეონ, მამალაძე ზაქარია, ლომიძე ვასილი, მინდაძე ერმილე, კვარაცხელია გრიგოლ, იოსელიანი დავით, სიხინავა კონდრატე, ფიფია ბერასიმი, ქვაჩახია ალექსანდრე, მანჯგალაძე გრიგოლ, დავითური ხვთისო... ზიოშვილი გრიგოლ...

მათი სახელი მართლაც ლეგიონია...

მგზავრო, ყუბანის პირას და ტამანის ნახევარკუნძულზე თუ ჩაივლი, ქუდი მოიხადე, იქ განისვენებენ ჩვენი დროის გმირები, ნამდვილი გმირები... მათ საფლავებზე ამოსული მწვანე ბალახი, იმ ჭაბუკთა საფლავებზე, რომლებსაც ულაშებიც კი არ ჰქონდათ ამწვანებული...

ჰყვავის ყუბანი. გაზაფხული ფეთქავს აზოვის ზღვის პირას, როგორც მებრძოლს ფილტვებში ჩარჩენილი ნაღმის ნამსხვრევით მიყენებული ჭრილობა, სტკივა დედამიწას მის მკერდზე ამოთხრილი საფლავები.

იუწრე, დედამიწავ, იყუჩეთ, დედებო!

ვლ. ალფენიძე.

კრასნოდარი-სლავიანსკი-ჩერნოერკოვსკაია.

• • •

სურათზე: (ზევით) ძეგლი ქართველ მებრძოლთა სამმო საფლავზე ს. ჩერნოერკოვსკაიაში. (ქვევით მარცხნივ) გენერალ-მაიორი პ. მატალნიკოვი, (მარჯვნივ) გადამდგარი პოდპოლკოვნიკი პ. სილვესტროვი.

მიხეილ ლუკონინი

ვინმოუსვლელო მებრძოლებო!

ლურჯი ლაჟვარდი
გაზაფხულის შუქით აივსო,
მზე ჩადგა ისევ ჩემს თვალებში,
მზე სამაისო!

მაგრამ გულს მაინც დარჩა
დარდი,
დარჩა ზიანი —
და სხივთა ფრქვევით
დღეც ვერ წაშლის ხალისიანი!
თუ არა მთები,

საქართველოს მინდორ-ველები—
ლიტონი სიტყვით
ასეთ გრძნობას ვერ მოვერევი!
მე რომ შორს ვიყო,
მეოცნებე თვალიც დავხურო —

მინდა იმათებრ
გავიხარო,
გავიზაფხულო!
მე ხან მტკვრისპირად
გამომიყვანს, გზა იდუმალი
და ვარ თბილისის
გულითადი ძმა და სტუმარი,

ხან ბალ-ვენახებს მოვისურვებ,
და თავს ვევლები,
მაისის მზეში ციმციმებენ
ვაზის ცრემლები!

შინმოუსვლელო მებრძოლებო,
თქვენი მამული
ხარობს ხელახალ გაზაფხულის
ნამით ნამული!

დაე სახლ-კარმა
თქვენი თავი კვლავ გამახსენოს,
შავკაბიანთა აცრემლებამ
გულიც დასეროს! —

ღამის ზორევი
შორეულმა გრგვინვამ გასტოპა
და შინ დაბრუნდა
ისევ თქვენი ახალგაზრდობა! —
როგორ დავტოვებ
მე თქვენს ბალღებს
ობლად, უგულოდ! —
მომყევით, მათი ლაღი ფრთების
გაშლას ვუყუროთ!

თქვენი სახელი
მიდამოებს ვკითხო არც მინდა,
თქვენზე ყოველმან,
ყოველ დილით
მღერის მთაწმინდა!

სამას არაგველთ ქანდაკებას
ამართულს ცაში
მოესმის
თქვენით აღტაცებულ
ტალღების ტაში!
მეი, თქვენ, ძმებო, ქართველებო,
არაგვისძენო,

არ შემიძლია
თქვენი სახე არ გავიხსენო!

ახლა მზე ადგას
თქვენს გმირობას
დიდსა თუ მცირეს,
მეც მაცოცხლებენ ის დღეები,
მეც არ გამწირეს!..
არც ჭრილობები გვივიწყებენ,
აღარც განცდები —

სანგრებში თითქოს ვწევართ
ისევ
ახალგაზრდები!

თითქოს მიკითხავთ
მთვარის შუქზე
კვლავ თქვენს ბარათებს
და ქართველ დედას
გულის ცეცხლი
შორით მანათებს,
თითქოს ფეხდაფეხ,
თქვენთან ერთად
წყალს გადავდივარ,
მე კვლავ ის ძმა ვარ,
ვაჟკაცებო, კვლავ ის დარდი ვარ!

ჩვენ არ გვეცალა,
რომ გვენახა წამი შვებისა,
ჩვენ გვქონდა მხოლოდ რწმენა
ჩვენი გამარჯვებისა!

მე მაგონდება
ჩვენი სისხლის მწოვი აფთარი,
ორმოცდაერთის გასაჭირი,
თოვლი, ზამთარი!
მოსკოვის ახლო...
ქერჩის ახლო...
ვოლგის გამოღმა
ორმოცდასამის ვაება
კვნესა და ბოღმა!
შემდეგ: აღდგომა!
და პასუხი სასტიკ ბრძოლებისა—

ქუსლით გასრესა
გერმანული თავმოწონებისა!..
ბრძოლით ვოლგიდან
ბერლინამდე
ისე ვიარეთ —

ნაბიჯით მთელი
საუკუნე ავახმიანეთ!

ჩვენ ვშლიდით მკლავებს,
მკერდებს ლაღად
ვიფართოვებდით,
მაგრამ გზადაგზა
თანამებრძოლ
ძმებს რომ გტოვებდით —
იმ ქალაქებში,
იმ სანგრებში,
იმ გზისპირებთან
დასამარებას
ბედ-იღბალი ჩვენც გვიპირებდა!

და თუ გადავრჩით,
დიდი ომით, დიდი ვაებით —
გზებზე გტოვებდით
გამოხერხილ ხის ჯარსკვლავებით!
ო, ჩემო ძმებო, ქართველებო,
მე ის დარდი ვარ,
თქვენს აყვავებულ
მიწა-წყალზე
როცა დავდივარ...

და მზე რომ ადგას
საქართველოს ლამაზ მთაგორებს,
შინმოუსვლელო ვაჟკაცებო,
თქვენს თავს მაგონებს!

თარგმანი

კარლო კალაძისა.

მშვიდობის ველოდრომი

დღეს ბერლინში სტარტი მიეცემა მშვიდობის ტრადიციულ ველოსიპედოსს. სპორტსმენებმა მარშრუტით ბერლინი-პრაღა-ვარშავა უნდა გაიაროს 2.304 კილომეტრი, რომელიც დაყოფილია 15 ეტაპად. ფინეთი ვარშავაში 23 მაისს შედგება.

სტარტზე გამოვლენ სსრ კავშირის, გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის, ჩეხოსლოვაკიის, პოლანდიის, ბულგარეთის, საფრანგეთის, იუგოსლავიის, პოლონეთის, ინგლისისა და სხვა ქვეყნების წარმომადგენლები.

საბჭოთა ველოსიპედისტები ამ ტრადიციულ ასპარეზობაში პირველად როდი გამოდიან. ასეთ შეჯიბრებაში ჩვენმა სპორტსმენებმა პირველი ნათლობა 1954 წელს მიიღეს. საბჭოთა გუნდი ხუთჯერ ავიდა გამარჯვების კვარცხლბეკის უმაღლეს საფეხურზე.

საბჭოთა გუნდის შემადგენლობაში არიან — ი. მელნიხოვი, გ. საიდუეინი, ა. პეტროვი, ს. შუბელი, გ. ლებედევი, ა. დოხლიაკოვი, ა. ოლიზარენკო, ი. პოზინოვი.

რეკორდები წყლის ბილიკებზე

ბუშინ მოსკოვში დამთავრდა მცურავთა საერთაშორისო ტურნირი. მონაწილეობდნენ: გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის, საფრანგეთის, პოლონეთის, ფინეთის, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის, იუგოსლავიის, შვეიცარიისა და სსრ კავშირის წარმომადგენლები.

სტარტი ჩინებული აღმოჩნდა — ჩვენმა სპორტსმენებმა სსრ კავშირის ახალი რეკორდები დაამყარეს. ვ. მაზანოვამ 100 და 200 მეტრზე ზურგით ცურვაში აჩვენა შედეგები— 1 წუთი და 1 წამი და 2.13,2, ხოლო ბ. კუზმინმა 100 მეტრზე ბატერფლაის სტილით ცურვაში — 1.00,2.

ოლიმპიური ჩემპიონი ზალინა პრიზუმენენზიტოვა პირველი იყო 100 და 200 მეტრზე ბრასის სტილით ცურვაში. 100 მეტრზე ნებისმიერი სტილით ცურვაში ქალთა შორის გაიმარჯვა შვედმა ანნ-კრისტინ ჰაგბერგმა.

საბჭოთა ველოსიპედისტების ბრძოლა

ბერლინი. 7 მაისი. (საკ.). ველოსიპედისტ-ტურისტთა ბერლინ-ვარშავა-ბერლინ-ის ტურნირის ბოლო ეტაპზე